

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫНЫН СУДЬЯЛАР
КОЛЛЕГИЯСЫНЫН
АНЫКТАМАСЫ**

Шухрат Хатамович Бувахаджаевдин өтүнүчүн өндүрүшкө
кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2019-жылдын 22-октябры

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: К.М. Киргизбаев, М.Р. Бобукеева, А.О. Нарынбекова, сот отурумунун катчысы К.А. Аблакимовдун катышуусу менен Ш.Х. Бувахаджаевдин өтүнүчүн карап чыгып, төмөнкүлөрдү

Т А П Т Ы:

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына 2019-жылдын 23-сентябрында Ш.Х. Бувахаджаевдин Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун 2001-жылдын 2-февралындагы «Баңги каражаттар, психотроптук, күчтүү таасир этүүчү жана уулуу заттар менен байланышкан кылмыштар жөнүндө иштер боюнча сот тажрыйбасы тууралуу» токтомунун «Баңги каражаттарды сатууга ой жөнүндө башка кырдаалдар да: адамдан көп сандагы баңги каражаттарды табуу тастыкташы мүмкүн» деп көрсөткөн 5-пунктунун 2-абзацын Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 20-беренесинин 5-бөлүгүнүн 8-пунктуна, 24-беренесинин 3-пунктуна, 26-беренесинин 1-пунктуна, 26-беренесинин 4-пунктуна, 94-беренесинин 1-пунктуна карама-каршы келет деп таануу жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Кайрылуу субъектинин өтүнүчүнөн келип чыккандай, Х.Г. Бувахаджаев 2017-жылдын 28-февралында Кара Суу райондук соту тарабынан Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексинин 246-беренесинин 4-пункту менен каралган кылмышты жасоодо күнөөлүү деп таанылып, мүлкүн конфискациялоо менен алты жылга эркинен ажыратылган.

Соттун өкүмү менен макул болбостон, Кара Суу районунун прокуратурасы апелляциялык сунуштама келтирип, 2017-жылдын 8-майында Ош областтык соту Кара Суу райондук сотунун өкүмүн Х.Г. Бувахаджаевдин үйүнөн алынган баңги заттын салмагы 1033.46 граммды түзгөндүгүнө байланыштуу бузуп, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун 2001-жылдын 2-февралдагы токтомунун 5-пунктунун 2-абзацын жетекчиликке алып, Х.Г. Бувахаджаевдин аракеттерин кайра квалификациялап, аны Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексинин 247-беренесинин 3-бөлүгүнүн 4-пунктуна ылайык күнөөлүү деп таанып, мүлкүн конфискациялоо менен он эки жылга эркинен ажыраткан.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун жогоруда аталган токтомунда, баңги каражаттарды сатууга ойду башка кырдаалдар да тастыкташы мүмкүн деп, күнөөлү адамда керектөөчү менен тиешелүү макулдашуунун болушу, адамдан көп сандагы баңги каражаттарды табуу кырдаалдары көрсөтүлгөн.

Арыздануучунун пикири боюнча, пленумдун аталган токтому нормативдик укуктук акт болбосо да, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын кароо предмети болууга тийиш.

Анткени Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун токтомунун күчү тууралуу Конституциянын 96-беренесинин 2-пунктунда «Жогорку соттун пленуму сот практикасынын маселелери боюнча Кыргыз Республикасынын бардык соттору жана судьялары үчүн милдеттүү болгон түшүндүрмөлөрдү берет» жана Кыргыз Республикасынын Жогорку соту жана жергиликтүү соттору жөнүндө Мыйзамдын 15-беренесинин 5-пунктунун 2-абзацында «Жогорку соттун пленумунун токтому Кыргыз

Республикасынын соттору үчүн милдеттүү болуп саналат» деп көрсөтүлгөндүктөн Кыргыз Республикасынын бардык соттору «судьялар көз карандысыз жана Конституцияга менен мыйзамдарга гана баш ийет» деп бекиткен Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 94-беренесинин 1-пунктуна баш ийбестен, Жогорку соттун пленумунун токтомдорун мыйзамдын деңгээлинде кабыл алышат.

Андан тышкары, арыздануучу өз кайрылуусунда Конституциянын 96-беренесинин 2-пунктуна ылайык Жогорку соттун пленуму сот практикасынын маселелери боюнча Кыргыз Республикасынын бардык соттору жана судьялары үчүн милдеттүү болгон түшүндүрмөлөрдү берет жана соттук тажрыйба менен материалдык укук нормаларын бирдей түшүндүрүүгө багытталып, укуктук мамлекеттин максаттарын көздөйт деп белгилеген.

Бирок, Ш.Х. Бувахаджаевдин пикири боюнча Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленуму, өзүнүн 2001-жылдын 2-февралындагы токтомун кабыл алууда ыйгарым укуктарынын алкагынан чыгып, Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинин 267, 268-беренелерине түшүндүрмө берүүдө Кыргыз Республикасынын баардык сотторун өзгөчө ири өлчөмдөгү наркотикалык заттар боюнча кылмыш иштерди кароодо сатуу максатын көздөгөн деп квалификациялоого милдеттендирип жатат.

Ошону менен бирге, жосундун кылмыштуулугу жана анын жазалуулугу, ошондой эле башка жазык-укуктук кесепеттери Жазык кодекси менен гана аныкталат жана жазык мыйзамы жазалануучу жосунду (аракет же аракетсиздик) так жана айкын аныктоого тийиш жана кеңири чечмелөөгө жатпайт деп белгилеген Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинин ченемдери да бузулууда.

Арыздануучунун айтымында, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун жогоруда аталган токтому кылмыш иштерди кароодогу негизги принциптерди, тактап айтканда, Конституциянын 26-беренесинде каралаган күнөөсүздүк презумпциясын, Жазык кодексинин 5-беренесинде

каралган күнөө принцибин, 6-беренесиндеги адилеттүүлүк принцибин, 7-беренесиндеги жазык жоопкерчилигин жана жазаны жекелештирүү принцибин, Жазык-процесстик кодекстин 7-беренесиндеги укуктун жана мыйзамдуулуктун үстөмдүүлүк принцибин, 17-беренесиндеги күнөөсүздүк презумпциясын, 22-беренесиндеги калыстык жана далилдерди эркин баалоо принцибин жокко чыгарды.

Ошондой эле, кайрылуучу субъекти белгилегендей, Конституциянын 26-беренесинин 1-пунктуна ылайык ар бир адам мыйзамда каралган тартипте күнөөлүү экени далилденмейинче кылмыш жасаганга күнөөлүү деп эсептелбейт, ал эми күнөөнү далилдөө процедурасы Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексинин 82-97-беренелерде так көрсөтүлгөн. Ага карабастан соттор Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун токтомун жетекчиликке алып, баңги затты сатуу аракетин далилдебестен, өзгөчө ири өлчөмдөгү наркотикалык затты сатуу максаты болбогон кылмыштык аракеттерге жоопкерчиликти караштырган Жазык кодексинин 268-беренесинин ордуна, сатуу максатын караштырган 267-берене менен күнөөлүү деп таап жатат.

Ошондой эле, арыздануучунун пикири боюнча, Конституциянын 26-беренесинин 4-пунктуна ылайык жазык иши боюнча күнөөнү далилдөө түйшүгү айыптоочуга жүктөлгөнүнө карабастан, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун 2001-жылдын 2-февралындагы токтому күнөөнү далилдөөчү документ болуп, Жогорку сот айыптоочуга жүктөлгөн күнөөнү далилдөө түйшүгүн бөлүшүп алган.

Жогоруда баяндалган жүйөлөрдүн негизинде, арыздануучу Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Пленумунун 2001-жылдын 2-февралындагы токтомунун 5-пунктунун 2-абзацын конституциялуу эмес деп таанууну суранууда.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы кайрылууну жана ага тиркелген материалдарды изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Жогорку

сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья К.М. Киргизбаевдин маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 97-беренесинин 6-бөлүгүндө, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамынын 4-беренесинин 1-бөлүгүндө жана 18-беренесинде Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын ыйгарым укуктарынын толук тизмеги аныкталган.

Жогоруда аталган ченемдик укуктук актылардын ченемдик жоболоруна ылайык Жогорку соттун Конституциялык палатасы мыйзамдар жана башка ченемдик укуктук актылар Конституцияга карама-каршы келген учурда аларды Конституцияга ылайык эмес деп табат; Кыргыз Республикасы катышуучу болуп саналган күчүнө кирбеген эл аралык келишимдердин конституциялуулугу тууралуу корутунду берет; Конституцияга өзгөртүүлөр тууралуу мыйзамдын долбооруна корутунду берет.

Ш.Х. Бувахаджаев өз өтүнүчүндө Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун токтомунун 5-пунктунун 2-абзацынын Конституцияга ылайык келүүсүн текшерүү жөнүндө маселе менен кайрылган. Өз кезегинде Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумунун токтому «Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө» Мыйзамдын 4-беренесинде көрсөтүлгөн ченемдик укуктук актылардын тизмегине кирбейт, демек Конституциялык палатанын кароо предмети болушу мүмкүн эмес.

Ошол эле учурда, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 3-бөлүгүнүн 4-пунктуна ылайык эгерде кайрылууда билдирилген талап Конституциялык палатанын кароосуна караштуу болбосо судьялар коллегиясы кайрылууну өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартат.

Жогоруда аталган тыянактардын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө»

конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 4-пунктун, 5-бөлүгүн жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Шухрат Хатамович Бувахаджаевдин өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.

2. Өтүнүч жана ага тиркелген материалдар арыздануучуга кайтарылып берилсин.

3. Аныктама Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

К.М. Киргизбаев

М.Р. Бобукеева

А.О. Нарынбекова